

„Edinost“

Iz aja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer

Naročnine znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 4 „
za en mesec 2 kroni

Arhivno je plačevati naprej. Na uspešno brez priložne naročnine se uprava ne strinja.

tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 5 stotink (3 avč.); i za Trsta pa po 8 stotink (4 avč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osemtrnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbe

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upraviteljsko, in sprejemanje inseratov v ulici Molin, Ricolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Iz deželnega zbora istrskega.

Za ravnopravnost.

Poslanci Matko Mandić in tovariši so stavili nastopno interpelacijo:

Med vsemi avstrijskimi pokrajinami bo menda naše Primorje na prvem mestu v pogledu nevršenja državnih temeljnih zakonov, oziroma v pogledu neizvajanja jezikovne ravnopravnosti, in to ne samo od strani avtonomnih oblasti, ampak tudi od strani e. k. oblasti. Kakor dokaz za to trditev navajamo dva slučaja iz najnovejšega časa, odogodivša se v našem Primorju.

V službenem listu primorske vlade, »L'Osservatore triestino« od dne 16. avgusta t. l. nahajamo namreč sledeča slučaja o izvajanju jezikovne ravnopravnosti, kakor jo razumejo e. k. oblasti.

Državna železnica, oziroma njeno e. k. ravnateljstvo razpisuje namreč v rečenem listu prodajo veliko množine lesu raznih vrst samo v italijanskem jeziku.

C. kr. finančni viši inšpektorat v Trstu priobčjuje nekaj v istem listu jedino v italijanskem jeziku. To priobčenje se tiče gradnje male finančne hišice, ki se ima nahajati na čisto slovenskem zemljišču, na cesti med Trstom in Barkovljami, torej bi se bilo moralo pričakovati, da se to delo priobči tudi v slovenskem jeziku, da izvedo o njem tudi slovenski podjetniki ter drugi slovenski interesi.

Ogorčeni radi takega jasnega in očitnega preziranjja našega jezika od strani e. k. oblasti, vprašajo podpisani visoko e. k. vlado:

1.) da-li jej je znano, da je toliko e. k. ravnateljstvo državnih železnic, kolikor e. k. finančni viši inšpektorat v Trstu na omenjeni način žalil državne temeljne zakone o ravnopravnosti?

2.) Hoče-li e. k. vlada enkrat za vselej storiti kraj takemu neprestanemu kršenju državnih temeljnih zakonov?

Za ljudsko šolo v Zrenju.

Isti poslanci so stavili interpelacijo:

Leta 1900 so hišni gospodarji in stariši za šolo godnih otrok iz davčne občine Zrenj, krajna občina Oprtalj, prosili e. k. deželni šolski svet, da bi se v njihovem kraju ustanovila javna ljudska šola s hrvatskim učnim jezikom. Na to prošnjo niso dobili ni rešitve ni odgovora, ali so izvedeli kasneje, da je e. k. okrajni šolski svet v Poreču izdal opetovano nalog upravnemu svetu v Zrenju, da v tem kraju zgradi hišo za dvojezično ljudsko šolo. Izvedeli so nadalje, da je upravni svet obakrat odgovoril, da ne more zidati hiše za šolo, ker nima potrebnih sredstev za to.

Ali ta izgovor upravnega sveta v Zrenju ne velja, ker je, kakor je tam sploh znano, pokojni Klun na Dunaju zapustil glavnic 20.000 gl. za šolo v Zrenju po smrti njegove udove. Obresti od te glavnice vleče sedaj 70-letna starka, vdova po pokojnem dobrotniku ljudstva v Zrenju. Po njeni smrti pripade torej gornja glavnic davčni občini Zrenj za gradnjo javne ljudske šole. Ako bi torej upravni svet v Zrenju imel le količjak dobre volje, mogel je najti potrebnega denarja za zidanje rečenega šolskega poslopja, kateri denar bi bil mogel povrniti v nekoliko letih. Upravni svet je torej hotel kljubovati želji in prošnji ogromne večine onih občanarjev in ponovnemu nalogu ces. kr. okrajnega šolskega sveta jedino iz tega razloga, ker so oni občanarji prosili hrvatsko ljudsko šolo in ker je e. k. okr. šolski svet odločil ustrojiti tam dvojezično t. j. hrvatsko in italijansko, a nikakor samo italijansko šolo.

Ker so prositelji za hrvatsko ljudsko šolo v Zrenju to kljubovalno postopanje upravnega

sveta potanko priobčili e. k. okrajnemu šolskemu svetu, dokazavši ob enem način in sredstva, s katerimi bi mogli priti tam do javne ljudske šole, vprašajo podpisani visoko e. k. vlado:

Je-li voljna nemudoma storiti primerne korake, da se v Zrenju osnuje javna ljudska šola s hrvatskim učnim jezikom?

Slovenski unijatski škof Julij Drohobecki.

Leta 1897. je bila v starodavnem mestu Križevci velika cerkvena slavnost. Posvetili so bili namreč na novo urejeno unijatsko cerkev. To cerkev je dal sezidati unijatski, sedaj tudi slovenski škof Julij Drohobecki. Cerkev je krasna, jedna najlepših cerkv. Slavnost blagoslovljenja je bila veličastna. Bilo je na tisoče ljudstva, ki je prihitelo iz mesta in okolice kakor tudi iz drugih hrvatskih mest, da prisostvuje sv. maši in blagoslovljenju. Ne mislite pa, da so to bili sami unijati! Ne, ampak večina njih so bili katoliški latinskega obreda, seveda ne samo posvetnjaki, ampak bilo je tudi naše duhovništvo častno zastopano. Če se ne motim, bili so tam trije naši škofje latinskega obreda in mnogo mnogo drugih naših duhovnikov — seveda niso bili ti naši slovenski moderni latinizatorji. Vsi ti duhovniki so bili pri unijatski maši v unijatski cerkvi in takrat si ni upal nikdo reči, da iz vsega tega »ne bo prišlo nič dobrega«. Kdo bi si pa upal reči to, ko smo vsi bili v pravi katoliški cerkvi, pri sv. maši, ki jo je daroval najvišji pastir vseh unijatov v naših pokrajinah? Ne, ne, oprostite, pogrešil sem, ne najvišji pastir, kajti ta je sv. papež, katerega unijati ravno tako spoštujejo in so mu istotako udani, kakor ostali katoličani.

Pri sv. maši je pel močan zbor, kateremu biti člen je bila čast tudi meni. V tem zboru je bilo tudi naših duhovnikov in vsi ti so peli v unijatski cerkvi — in peli so mašo na staroslovenskem jeziku. Naši mladi reformatorji bi morda rekli, da to ni bilo lepo — jaz pa jim pravim, in če hočejo tudi na uho, da je bilo prav krasno — divno! In nikdo nam ni rekel, da bi bil greh, zahajati v unijatsko cerkev!

Kasneje smo imeli drugo veliko cerkveno slavnost, pri kateri mi je bila zopet čast sodelovati kakor pevec. Isti dan je vladika Drohobecki povabil pevec na večerjo. Tega krasnega večera ne pozabim nikdar. Ljubezljivost in gostoljubnost škofa Drohobeckega je v obče poznana, no, o teh krasnih lastnostih njegovih zamore soditi samo oni, ki je imel srečo, da je kdaj občeval z njim.

Večerja je seveda začela z molitvijo. Po večerji se je vnela živahna zabava. Da, na nekaj ne smem pozabiti. Na večerji je bila tudi mati gospoda vladike. Tu si še le mogel videti, kako je treba spoštovati mater, kako jo ljubiti! Pred in po jelu je škof Drohobecki običaval poljubljati svojo mater v znak zahvale. Kako navdušeno nam je pripovedoval o ljubezni, kakor bi jo moral vsakdo gojiti do svoje matere! In takega uzor-človeka, bogoljubnega, pohlevnega in za blagor naroda navdušenega višega cerkvenega pastirja so hoteli nekateri naši latinizatorji črniti in blatiti?! Sram jih bilo!

Po večerji, kakor sem rekel, je začela lepa pevska zabava, ki je trajala nekoliko uric. Petje je vodil gosp. konzistorijalni notar o. Aleksander Abodič, ki je sedaj spremljal škofa Drohobeckega v slovenske župe. Divno, krasno je zapel tudi presvetli vladika nekoliko maloruskih narodnih pesmic. Na glasu je namreč kakor izvrsten pevec in poznavatelj slovenske pesmi.

Vrstiti so se začele tudi nabitnice. Izprosil sem si besedo tudi jaz, da kakor tržaški okoličanski Slovenec napijem presvetlemu vladiki Drohobeckemu, kakor višemu pastirju in načelniku katoliške unijatske cerkve, pod čegar pastirovanjem se moramo skupiti popred ali kasneje vsi južni Slovani, ako hočemo poleg svoje vere ohraniti tudi svojo narodnost, ako hočemo, da bomo vsaj v cerkvi mogli uživati one pravice, ki jih uživajo ostali narodi in ki nam pripadajo po božjih in človeških zakonih! Pozdravil sem škofa kakor tržaški okoličanski Slovenec ter izrekel željo, da bi se njegovo pastirovanje razširilo tudi na one naše slovenske kraje, kjer je naš narod toli strašno proganjan, kjer mora toliko in toliko trpeti pred narodnimi in verskimi neprijatelji, kjer so ga začeli celo v cerkvi preganjati in mu zabranjevati, da niti moliti ne more v svojem materinem jeziku!

In glej, želja, ki sem jo izrekel tedaj, zdi se, kakor da bi se hotela uresničiti. Vladika Drohobecki je prišel v naše kraje — prišel je, da prevzame pastirovanje nad svojimi novimi ovčicami — nad ovčicami, ki bi bile kmalu ostale brez katoliškega dušnega pastirja.

Presvetli vladika! Mnogo je zgubljenih ovčic po tržaški okolici, osobito v Rojanu in Trstu, katere izvestni reformatorji, služeči iredenti in Židom, izganjajo iz katoliške cerkve! Rastresene tavajo sedaj te ovce brez pravega dušnega pastirja. Dobro si došel med te, smiluj se jih in vzemi jih pod svoje modro zaščito!

»Živel presvetli škof Drohobecki!« vskliknil sem bil pred 5 leti v Križevcih, ali danes kličem: »Dobro došel prvi slovenski unijatski škof med okoličanske Slovence!«

Rojanski župljan I. S. F.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 24. septembra 1901

Deželni zbor istrski. (Seja dne 20. septembra. — Zvršetak.) O predlogu glede uravnave reke Mirne so govorili še Beninati, Tomasi in Canciani, ki je v daljšem govoru temeljito razlagal, kako bi ostalo vse delo brezvpešno, ako se zajedno z Mirno ne uredi tudi njeni pritoki, ter je stavil primerno resolucijo, ki je bila vsprejeta istotako kakor tudi dodatna predloga posl. Kompareta in Bennatija. Poslednjega predlog je predsednik sam označil le kakor nadaljevanje predloga posl. Kompareta. — Nujni predlog posl. Spinčiča in tovarišev za podporo po toči poškodovanemu prebivalstvu v Vrniku je bil soglasno vsprejet. Zahtevi namestništva, da dežela prevzame stroške v delnem znesku 858 kron za hidrografično službo (proučevanje vod) za leto 1901, so ugodili. — Posl. Costantini je utemeljeval svoj predlog, da se postaja v Pazinu spremeni v postajo II. vrste ter opremi s skladiščem. Na podlagi statističnih podatkov, ki prihajajo, da je Pazin postal središče za trgovino Istre, je dokazal potrebo te spremembe.

O tej priliki je govoril dr. Dinko Trinajstić hrvatski ter utemeljeval svoj doatek k gornjemu predlogu, da Pazin vdobi tudi skladišče soli. Pazin nima skladišča soli in dogaja se večkrat, da tamkaj ni dobili soli ni za drag denar; trgovci jo morajo dovažati iz oddaljenih drugih skladišč. V tem oziru je županstvo pazinsko že storilo korake na vladi, a dosedaj brezvpešno. — Predlog dr. Costantinija z dodatkom dr. D. Trinajstića je bil vsprejet soglasno.

Prečitati so nujni predlog posl. Spinčiča in tovarišev na deželni odbor, da bi isti dajal občinam podpore za ceste. Odbornik dr. Cleva je branil dež. odbor, češ, da

isti ne odreka podpor za ceste. Odgovoril mu je posl. prof. Spinčič ter navel več slučaje, kako postopa dež. odbor o reševanju prošnji glede podpor za ceste, n. pr. o cesti iz Doline v Socerb do državne ceste. Sama vlada je priznala potrebo te ceste, a deželni odbor je dotično prošnjo odbil. Govornik želi, da bi dež. odbor dajal podpore za ceste nepristranski in brez postanskih agitatoričnih namenov. Pred volitvami merijo povsod ceste (n. pr. Buzet — Lupoglava), a kadar so volitve zaključene, ni niti govora več o takih cestah. Govornik je pozival dež. odbor, da daje take podpore občinam, ki o sprejetem denarju polagajo točne račune, ne pa župavom, ki tega ne store in ki trošijo denar samo za-se. Priporočal je svoj predlog, ki je bil vsprejet kakor priporočilo dež. odboru.

Posl. dr. Rizzi je utemeljeval svoj predlog glede ustanovitve italijanskega ženskega liceja v Pulju. Zanimivo je bilo, kako je ta sladkozviti politik govoril o nevarnostih, ki prete italijanskemu naraščanju od tega, ker dekleta obiskujejo nemško meščansko šolo in da morejo vstopiti v isto, tudi že iz nemške ljudske šole, a je v isti sapi zahteval ustanovitev liceja z italijanskim naučnim jezikom na deželne stroške. (Kaj pa hrvatska in slovenska dekleta, hčere večine prebivalstva? Mar ne potrebujejo tudi one viših izobraževališč? Mar obstoji zanje manjša nevarnost, da se raznarode v sedanjih nemških in nameravanih italijanskih šolah? Ali pa naj morda naša dekleta ostanejo vedno le dekleta? Odgovorite nam, gospod bodoči dež. glavar istrski, kako v tej točki umevate jednako-pravnost? Op. ur.)

Dr. Rizzi je izvajal, da bi tak licej stal na leto kakih 22.000 kron, katerih tretjino bi prevzela občina puljska, ki bi poskrbela tudi za potrebno poslopje, luč in druge malenkosti. Delež, ki bi ga imela plačati dežela, naj bi se pokrila s šolskimi taksami (Kaj pa hrvatske in slovenske ljudske šole? Op. ur.) in z vladno podporo. Vlada se bo pač morala odločiti, da užitnino na pivo odstopi posamičnim deželam. To je zlasti v Istri opravičeno, kjer dela pivo toliko konkurence edinemu domačemu pridelku — vinu.

Na to se je oglasil poslanec dr. Dinko Trinajstić.

Govornik je razlagal, da tudi poslanci manjšine poznajo veliki pomen prosvete za narodni blagor in da vedo tudi, kako važno ulogo igrajo žene v razvoju vsakega naroda. Vkljub vsemu temu mora manjšina glasovati proti predlogu dr. Rizzija, ker ima dežela nujnejših potreb, nego je ženski licej, in to je: **narodno šolstvo!** Govornik je navedel več slučaje, ki kažejo, kako pristransko postopajo mogotei v deželni upravi, ko gre za ljudske šole hrvatske in slovenske. Pri sv. Luciji ne morejo dobiti niti pomožne šole, čeprav se je tamošnji župnik ponudil, da bi drage volje prevzel pouk. Uprisanje o hrvatski ljudski šoli v Pazinu se vleče že 15 let, a še ni rešeno, pač pa mora pazinska občina za italijanski gimnazij plačevati sto tisoč kron, h kateremu znesku prispevajo tudi zunanje občine. V Šušnjevicu zahteva narod hrvatsko ljudsko šolo, a gospoda v deželnem odboru mu usiljujejo — romunsko (!!!). V Pulju samem mora družba sv. Cirila in Metodija skrbeti za otroke hrvatske narodnosti.

Drugi razlog, da manjšina mora glasovati proti ustanovitvi italijanskega liceja v Pulju, je ta, da bi se s tem znatno pomnožila bremena, ki težijo davkoplačevalce. V namene za ureditve učiteljskih plač je trebalo glasovati za povišanje doklad na užitnino, a sedaj se zahtevajo že zopet nova bremena. O tem se pa deželni zaklad nerazmerno hitro množi. Zadnjih deset let je narasel za 1 mi-

lijon kron ter znaša danes okoli 2.400.000 kron. Čemu tako izsesavanje prebivalstva? Ker se torej ne skrbi za ljudske šole Slovanov, ker se hočejo naložiti deželi zopet nova bremena in ker se denar Hrvatov in Slovencev porablja edino le Italijanom v korist, glasovali bodo poslanci manjšine proti predlogu Rizzi-ja.

Tudi posl. prof. Spinčič se je oglašil k predmetu. Rekel je, da bi g. dr. Rizzi, ki je s sladkosijo, njemu lastno, razlagal potrebo ženske vzgoje, kakor človek, ki ima priti na visoko mesto, moral znati, da je v Istri tudi hrvatske in slovenske dece; on, ki se dela pred visokimi činitelji vedno pravičnega, moral bi zahtevati licej tudi za hrvatska in slovenska dekleta. On pravi, da bo ta zavod deželni. A v deželi sta skoro dve tretjini slovenskega prebivalstva, in ako je pozvano to prebivalstvo, da nosi stroške liceja, ima tudi pravico, da se v njem poučuje tudi v jeziku večine. Pravičnost bi zahtevala vsaj slovenske vspelednice na namerjanem liceju. A govorniku se zdi, da še nismo tako daleč, da bi že smeli snovati liceje, dokler nima vsaki okraj, kakor predpisuje zakon, svoje meščanske šole in dokler je v deželi okoli 17.000 otrok brez vsake šole, brez vsakega pouka. Na prvem mestu je skrbeti za ljudsko šolstvo.

O tem se je nabralo ob vhodu v zbornico zopet nekaj znanih prikaznij, ki so razbijale ob vrata, kričaje itd. Predsednik jih je opominjal — brezuspešno in posl. Mandić je zaklical predsedniku: Nihče vas ne posluša; imajo vas za »pulecinelo«.

Posl. prof. Spinčič je nadaljeval, da bi bilo mnogo boljše, če bi tistih 14.000 kron, ki jih bo stal deželo italijanski licej, razdelili med učitelje, ki bi za ta denar poučevali na tisoče hrvatskih in slovenskih otrok v elementarnem pouku, ali pa da bi za to svoto zidali ljudske šole v krajih, kjer jih še ni. Dr. Rizzi sam priznava, da stroški dežele vedno rastejo, a pravi, da kadar gre za absolutno potrebo, ni smeti gledati na izdatke. Italijanski licej pa ni neobhodna potreba, ker stariši lahko pošiljajo svoje hčere v Trst, ampak absolutno potrebne so ljudske šole, kakor jih zahteva zakon! Iz vseh teh razlogov bo manjšina glasovala proti predlogu Rizzi-ja, zahtevaje od deželnega odbora in c. kr. vlade, da skrbita za potrebe one šolske dece, ki sedaj ne uživajo nikakšnega pouka.

Predsednik je poklical posl. Mandića na red zaradi izraza »pulecinella«. Mandić: »Jemljem hvaležno na znanje!« Malo pozneje je dodal: Ali je to kakšen predsednik?!

Predlog posl. dr. Rizzi-ja je bil vsprejet. Pravila kreditnega zavoda so odstopili finančnemu odseku, da jih spremeni po zahtevah ministrstva. Posl. dr. Buba je poročal o raznih prošnjah za podpore.

Čitali so interpelacijo posl. prof. Mandića o postopanju nekega zdravnika, ki ni hotel obiskati bolnika, da-si so mu bile stavljene na razpolago vse možnosti, da pride do bolnika.

Vladni zastopnik, namestniški svetovalec Fabiani, je odgovarjal na interpelacijo posl. dra. Gherse gledé slaviziranja krajevnih imen v »repertorio«. Rekel je, da se ni poslovanilo nijedno ime, k večemu se je kje popravila pravopisje. Odgovarjal je tudi na interpelacijo posl. Kompareta o šoli v Plavijah, rekši, da je bila vprašavna komisija v tem času že na licu mesta.

Posl. prof. Spinčič se je pritoževal radi tega, da vladni komisar na slovensko interpelacijo odgovarja samo italijanski; tako se krši enakopravnost baš s tiste strani, ki bi jo morala ščititi pred vsem. Razpravni jezik zbornice ni samo italijanski.

Posl. prof. Mandić je aplavdiral vladnemu zastopniku, ki se je izgovarjal na neko izjavo vladnega zastopnika, podano v seji dne 20. januarja 1894, ko je pok. Elusehegg izjavil, da odgovor velja vsem, ne samo interpelantom, da torej mora odgovarjati v jeziku, katerega umejo vsi.

O zadnji sceni so se pokazale zopet velike simpatije, ki jih uživa g. Fabiani na klopi večine! Le-ta mu je glasno pritjevala, dočim je našim klicala: fora!

Ob zaključku se je govoril dr. Stanger k dnevnemu redu. Omenil je, kakor smo že poročali, da bo v soboto pogreb pok. mons. Šterka, ki je bil tudi člen istrskega dež. zbora ter da bi kazalo, da bi ta dan ne bilo seje. Stavil je primeren predlog, ki je pa, kakor znano, propadel.

Deželni zbor goriški. O sinočnji seji deželnega zbora goriškega došlo nam je od korespondenčnega biró-a sledeče brzojavno poročilo: Seja, ki je bila naznanjena za 4. uro popoldne, je pričela, radi dolgih klubnih posvetovanj, še le po 6. uri zvečer. Deželni glavar je sporočil zbornici, da je ministertvo pripravljeno plačati jeden del onih 350.000 kron, ki so se proračunile za uravnavo reke Verse, ako da tudi dežela jednaki del. Poslanec dr. Tumaz je utemeljeval tri samostojne predloge. Vladni zastopnik je odgovarjal na neko interpelacijo posl. Grčice, glede postopanja oblastev in stvari osebne dohodarine. Deželni zbor je sklenil ustanoviti deželno hipotečno banko ter je naložil deželnemu odboru, naj tozadevne statute predloži vladi in potrjuje. Deželnemu odboru so naložili, naj preštudira osnovo deželne zavarovalnice za govejo živino in proti ognju. — Istotako je preštudirati tudi vprašanje o železniški progi Sv. Lucija-Tolmin-Predel in o podaljšanju vipavske železnice do Logateca ter stopiti v to svrhu v dogovore s kranjskim deželnim odborom. Zakonski načrt, vsled katerega bi se imele takoe na dedščino porabljeni za penzijski fond ljudskih učiteljev, je bil vsprejet v drugem in tretjem čitanju. Dovolila se je podpora 12.000 kron za gradnjo ceste po braniški dolini. Dovolile so se še nekatere podpore, na kar se je zasedanje deželnega zbora z navadnim formalijami zaključilo.

Dogodki na Češkem. Za Vsenemci in liberalci je prišla nemška ljudska stranka se svojim oklicem. Ta stranka in Vsenemci so sedaj — kakor znano — v najintimnejem sovražtvu, ali po programu so si podobni kakor jajce jajcu, stojé na isti višini nemške nestrpnosti. Kakor Vsenemci zahtevajo tudi moške od ljudske stranke: izključenje Galicije, češ, da je nemški značaj v upravi ostalih dežel najbolje jamstvo za obstanek države v srečo Evrope; nemški državni jezik, češ, da je sama ob sebi umevna dolžnost vsake nemške stranke, da dela na to; in — skupno carinsko ozemlje z Nemčijo.

Ali nekaj prav značilnega vidimo na tem proglasu. Ista nemška ljudska stranka je bila tudi podpisala tisti glasoviti nemški program, o katerem je bilo toliko slavošpevov kakor jedinem leku za bolne avstrijske razmere, da so se zaljubili vanj tudi oficijelni dunajski krogi. V tistem binokostnem programu so zahtevali narodno zaokroženje oziroma razdelitev po narodnosti na Češkem in so, v odškodnino, Čehom privolili češki notranji jezik v »zaprtem« češkem ozemlju. Sedaj pa, po kratkem času, zahteva sicer ista nemška ljudska stranka vse, kar je zahteval binokostni program, ne dovoljuje, pa več češkega notranjega jezika v češkem ozemlju, marveč zahteva nemški državni jezik tudi za to ozemlje do najnižih instanc. Kako hitro je torej ta »ljudska« stranka požrla svojo besedo! Sedaj vemo, da to niti moške niso.

Pa tudi vprašanje nastaja: s kom naj bi se Čehi pogajali? Vsenemci odklanjajo vsako pogajanje; liberalci so le še četa invalidove ki ne štejejo več v vojski, a moške nemšk, ljudske stranke ne drže besede ni od danes do jutri.

Obe nemški stranki, ki prihajati v poštev sti torej radikalizirani notri do mozga in tirati pravo licitacijo: kdo bo zahteval več, kdo bo brutalnejši v brskiranju Neslovanov...! To je element v našem političnem življenju, s katerim treba računati. Le g. Körber nima drugega posla, nego da — Čebe sili k zmernosti in popuščanju.

Czolgosz obsojen. Dne 23. t. m. je pričela v Buffalu sodna razprava proti Levu Czolgoszu, morilecu predsednika Mae Kinleya. Pristop v sodno palačo je bil strogo varovan in vstop dovoljen samo onim, ki so imeli potrebne izkaznice. Czolgosz so iz ječe v sodno palačo priveli ponekem podzemeljskem hodniku. Razprava se je vršila zelo na kratko. Czolgosz, ki se je zadnje dni jako boječe vedel, je priznal svojo krivdo. — Obsodili so ga na smrt z elektriko. — Anarhistinjo Emo Goldmana so rešili obtožbe, ker ni bilo mogoče dobiti nobenega dokaza o njeni sokrivdi na umoru Mae Kinleya.

Vojna v južni Afriki. Buri so zopet neko angleško četo popolnoma uničili. Četa je štela kakih 100 mož. Med tem ko so angleški vojaki obedovali blizu Tarkastada v Kapski koloniji, napalo jih je nenadoma kakih 400 burskih konjenikov. O tem je bil jeden angleški častnik ranjen, 30 vojakov ubitih in 45 ranjenih. Nepoškodovanih jih je

ostalo torej komaj kakih 20 Angležev. Brzojavka pripoveduje dalje, da se je naslednjega dne tem 20 vojakom pridružil še oddelek streleev, ki so Bure premagali, kar pa se glasi zelo neverjetno, ter je brzkone res, da so Buri, potem ko so uničili angleško četo, kakor po navadi, izginili s pozorišča, da se zopet prikažejo kje drugje in v novi pobijejo kako drugo angleško četo. Iz Londona poročajo dalje, da se Burom napad na Natal ni posrečil ter da so jih Angleži potisnili na sever in severozapad. Botha pa brzojavlja iz Lorenzo Marquez, da se je sreča začela Burom zopet prijazneje smehljati. V zadnjih dveh tednih da so Buri potolkli Angleže v sedemnajstih bitkah, ki so se večinoma vojemale na natsalski meji ter v Kapski koloniji ter da so odvzeli Angležem deset topov malega kalibra. Buri so ujeli kakih 200 Angležev ter mnogo družih pomorili in ranili: tudi obilo denarnih podpor so prejeli baje. Botha zatrjuje, da jih prebivalstvo povsod, kamor prihajajo podpira ter daje popolnoma uverjen, da Buri konečno popolnoma premagajo Angleže, ker je pričakovati splošne ustaje proti angleškemu gospodstvu. V slučaju splošne vstaje, meni Botha, da ne bi bilo Angležem dovolj niti ako bi imeli še dvakrat tako veliko vojsko, kakor jo imajo sedaj. Tudi od angleške strani poročajo, da Buri dobivajo povsod pomoč od prebivalstva, medtem ko je Angležem silno težavno dobivati zanesljiva poročila. Po došlih poročilih more se sklepati, da so burski komandi sledeče porazideljeni: I. V zapadnem Transvaalu: Delarey s komandi Liebenberg, Kemp, Van Conder, Van Zyl, De Beer, Boesman, Marais, Du Toit; severno od Pretorije: Beyer, Steenkamp, Erasmus; ob Delagoa-železnici: Prinsloo, Pretorius, Coetze, Josua Joubert, Crogh; ob natsalski železnici: Christian Botha, Gylyling, Operman; v jugovshodnem Transvaalu: Louis Botha, Ben Viljoen. II. V republiki Oranje: zapadno od železniške proge: Erasmus, Vessells, Badenhorst, Fourie, Hertzog in Akerman; vshodno od železniške proge: Dewet, Hasbroek, Kruitzienger in Kolbe. III. V Kaplandiji: Smuts, Fouchet, Beester, Myburg (na vshodu), Scheeper, Theron, Maritz, Louw (na jugu), Van Reenen, Lategan in Couro (na severozapadu). Razun tega je po vsej južni Afriki razirešenih vse polno manjših burskih in ustaških čet.

Iz Bruselja prihaja za nas Avstrijce — posebno za ono ogromno večino — ki se svojimi simpatijami stoji na strani Burom — velezanimiva vest, da je zastopnik južnoafriških republik dr. Leyds doposlal avstro-ogrski vladi pismo, v katerem v imenu obeh republik protestuje proti prodajanju konj in sedel Veliki Britaniji, ker je smatrati to kakor kršenje nevtralitete. Leyds zahteva nujno odgovora, kajti isti je že v marcu poslal na Dunaj slično pismo, ne da bi bil do danes dobil kak odgovor!!

Tržaške vesti.

Tudi tema se prav godi! Pred nekaj dnevi je mestni magistrat oddal na dražbi za kakih 50.000 kron dela na pokopališču pri sv. Ani. Znana podjetnika brata Čoka od sv. M. M. spodnje, znana podajača magistratnih signorov, sta si mnogo prizadevala, da bi ta dela pripala njima. Magistrat pa, kateremu so laški podaniki mnogo bolj pri srečo nego domačini — pa tudi če so le-ti odpadniki svoje slovenske narodnosti — se za vsa njiju molodovanja ni zmenil in je omenjena dela oddal dvema italijanskima podanikom! Prepričani pa smo popolnoma, da tudi take brece ne spametujejo naših zavedencev in da bosta brata Čoka tudi nadalje pošiljala svoje otroke v laški otroški vrtec društva »Lege« v Škedenji. Bojimo se pa, da jim to vsejedno ne bo nič pomagalo, ker na magistratu imajo debelo zapisano, da sta tudi ona dva potomeca — kratkih hlač. Ako bi si preskrbela laško državljanstvo, bi ju morda magistrat v avstrijskem Trstu vendar-le nekoliko bolj vpošteval. Naši slovenski Tržačani in okoličani naj si pa zapomnijo, da mestna gospoda ne upoštevajo več niti slovenskih renegatov, in še celo domačih Italijanov ne, temveč se drobi kruh tukaj le Lahom od onstran velike luže.

Narodne pesmi v tržaški okolici. Pišejo nam: Nekdo v štev. 215. »Edinosti« hoče nekako grajati, češ, da pesmice, razglašene lanskega leta, niso dosegle pravega vspeha. Meni pa se zdi, da g. dopisnik ne pozna prav dobro ljudstva po naši okolici.

Kakov vspeh so dosegle one pesmice, priča dejstvo, da jih, tako rekoč, čivkajo že vrabei po strehah. Ali g. dopisnik ni čital nedolgo temu v »Edinosti«, da so te pesmi celo reporterjem »Piccolovim« dale posla in so se hudovali celo nad ubogim slepecem s harmoniko?!

Gospod dopisnik namiguje nekako, naj bi raje delali na to, da se udomačijo stare narodne pesmi. No, jaz se spominjam, da se je lotilo takega poskusa tudi zaslužno »Slov. pevsko društvo«, ali ni imelo vspeha. Dopisnik meni, da, če že hočemo posnemati Lahe, posnemajmo jih vsaj v dobrem! Jaz pa bi rekel: v vsem tem, kar more naši stvari koristiti. Oni imajo svoje geslo »Osar tutto« — zakaj ne bi tudi mi u potrebljali vseh dovoljenih sredstev, da utrdimo našo stvar v naši okolici in torej tudi takih lahkih slovenskih pesmic, pa tudi če nimajo bogve kake vrednosti?! Zato je le hvalevredno delo, ki ste se je lotili pevski društvi »Slava« in »Velesila«. Bolnika treba zdraviti polagoma. Takov narodni bolnik je naše okoličansko ljudstvo. Ni še zginil narodni duh iz njega. To se kaže o raznih prilikah. Le nekako obolelo je v ne-zdravih razmerah, ki pritiščejo nanje že toliko časa.

Da je gospod dopisnik rekel, naj se ne-gujejo tudi narodne pesmi, pritrdili bi mu brezpogojno in radi. Ali, ako hoče kar za-metati idejo gori navedenih dveh društev, tega ne umejemo in ne moremo odobravati.

Tudi narodne bolezni, na kateri trpi naše ljudstvo, ni možno ozdraviti kar hkratu, tu treba previdnega, postopnega postopanja.

Društvi »Slava« in »Velesila« sta imeli lani mnogo stroškov z razglašanjem onih pesmic in sti imeli lep vspeh. Meni se je kar milo storilo na šagri pri sv. Alojziju in v Teži (Rocol), ko sem celó tu čul peti tiste pesmice. Prav potolažen sem bil, vidé, da vendar ni še vse zgubljeno. Lupina je res pokvarjena, ali jedro je še dravo — bi rekel pok. Piano.

Vsi se strinjamo z željo g. dopisnika, da bi se udomačile narodne pesmi. Da, vsi moramo delati na to, toliko v predpustni sezoni, kolikor na vrtnih veselicah poleti. Tista »Mi smo vojaki« iz »Rokovnjačev« bi bila kaj primerna in bi se gotovo udomačila. — Potem menim tudi, da je bil dopisnik preoster v kritiki. Kritikovati je jedno, delati pa drugo. A fakt je, da se popred ni nihče ganil, dokler se »Slava« in »Velesila« nista lotili — dela. Čudni ljudje smo. Poprej smo tarnali, da ljudje po okolici prepevajo nesramne italijanske pesmi, sedaj pa, ko sti rečeni društvi pričeli z delom, da se zatre ta grda razvada, pa kritikujemo, da nove pesmice niso dobre! Slovenec je menda že rojen s kritiko v žepu!

Torej gospoda in bratje: nekoliko manje kritike in vsi na delo! Zato pozivljam vse pevce v mestu in po okolici, naj gredo z moralno in materialno podporo na roko društvoma »Slava« in »Velesila« v plemenitem in hvalevrednem počeju. Vsako društvo naj v svojem okrožju širi nove razglašene pesmi, in potem ne pozabimo — saj vemo, kake so finance naših društev — da eno ali dve društvu težko nositi vse troške za tako podjetje.

Prijatelj narodne pesmi.

Nujno priporočilo. Pri Židu Finze, trgovcu s papirjem v ulici S. Nicoló št. 1, nastopilo je neko slovensko dekle službo, kateremu pa je bilo prepovedano posluževati se svojega materinega jezika. Ko pa se je dekle predrznilo nekega dne govoriti z mlekarico slovenski, je to Žida tako raztogotilo, da je nad njima izpraznil celo zalogo psokv 2000-letne kulture, zapodil iz hiše mlekarico in potem še služkinjo. Po posredovanju Židovega strica je dekle pogotnilo vsa žaljenja ter se odločilo ostati v tej službi še nadalje, ker so jej obljubili, da je ne bodo več žalili na tak način. A ko je bila služkinja te dni zopet prisiljena, da je govorila z nekim učen-cem slovenskega trgovca, katerega se ni obiznala italijanska kultura, je Žid zopet zno-rel in je zopet izbruhal ves svoj gnjev na mladeniča in posebno še na služkinjo, katera je pa dala nesramnemu Židu najbolji odgo-vor s tem, da je zapustila njegovo službo. Psokv ne bom navajal tu, ker se mi gabi in ker cenjeni čitatelj sam ve, kakih izrazov se naši sovražniki poslužujejo, (kadar čutijo varne), da sramote nas in narod naš. Ta židovski nesramnež ne more prenašati govoric Slo-vencev, pač pa rad izkorišča njih telesne in denarne moči, da celó slovenske pisane na-ročbe vsprejema prav radovoljno. Z ozirom

na to, da se pri tem Židu poslužuje mnogo naših trgovcev iz mesta in dežele, ga na tem mestu — toplo priporočamo.

Nekdo.

Odmevi. Z Grete nam pišejo: Srčno nam bodite pozdravljeni rojaki, delavci pri sv. Jakobu! Korak za korakom, vspeh za vspehom, vstrajno, marljivo in — samozavestno stopate naprej. Sreče nam igra veselja, ko čitamo o vspehih vaših: bratovščina sv. C. in M. poje po vsem mestu pri bogoslužju, družba Marijina imponuje in straši izdajice se številom svojih udnj; narodni dom otvorite v kratkem; goslarji obljubljajo za naprej preskrbljevati nam narodno godbo; — »Kolo« in druga društva dobivajo odličnega materijala od vas in sedaj še — čitalnico otvarjate! Cveti, rasti ter okraši z inteligentnim delavstvom naše mesto!

Razmere so bile pred leti pri vas iste, kakoršne so še danes pri nas na Greti. Nikdo noče naprej. Voditelj nimamo, ker se vsakdo straši truda, napadov in še — gmotne škode. V dveh, treh letih bi tudi mi imeli mnogo tega, kar ste dosegli vi, ako bi imeli takih delavnih voditeljev, kakoršne ste našli srečno vi.

Bodite torej pozdravljeni delavni št. Jakopčani ter pošljite nam vsaj jednega najagilnejših svojih inteligentnih mož!

Na bodočo prvo veselico čitalniško pri- demo pa tudi mi, kolikor nas je zavednih, da se z vami posvetujemo o narodnem delu.

Prodajanje zemljišč. Prejeli smo in objavljamo: Pod kakim poldrugim mesecem je bila pri meni, po zasebnem pravilu, družba veljakov-narodnjakov iz okraja koperskega. Med drugim so mi pravili, da neki židovski agent kupuje male in velike parcele slovenske zemlje za uprav umazane cene! Rekli so mi, da dotični agent skuša vdobiti tudi takozvano »gmajno«, pripadajočo občini Rie- manjski!

Zabolelo me je, ko sem čul tako poro- čilo — sosebno, ko vem, da bo že decembra meseca odprta železnica, ki bo tekla v ne- posredni bližini gori imenovanih zemljišč! Po- vedal sem zbranim možem svoje skromno me- njenje, da bi tamošnji veljaki ali občine mo- rale kupiti zemljišča onih revežev, ki so si- ljeni prodajati. Ker je bil med navzočimi tudi neki veljak iz Rie-manj, sem ga prosil, naj upliva v obč. svetu, da isti po nikaki ceni ne proda, one zemlje, katero bi Židovi radi imeli zastoj, a bi jo kasneje prodajali za — drag denar.

V skrajni slučaj pa, da nikakor ni mo- goče obdržati ali rešiti te zemlje, sem svetoval, naj se ista ne prodaja za umazano ceno, ampak naj jo, kdor jo hoče imeti — »slano« plača!

Vse to sem storil z najboljšim name- nom, z namenom, da bi koristil svojemu na- rodu; v koliko sem vspel, bodo znali pove- dati oni poštenjaki, kateri so se mi toplo zahvalili za tak nasvet. Kakor tedaj, tako sem tudi danes prepričan, da ni možno po- polnoma in absolutno zabraniti vsako prodajo narodne zemlje, in smatram vsakogar, ki trdi kaj takega za cvet — norcev, ne pa za pa- metnega moža!

Kakor sem svetoval Istranom, tako sem storil to na naslov bratov Vipaveev, ki ka- kor se mi poroča, vsi pritrjujejo mojemu me- menju!

Ako se pa med tisoči prijateljev nahaja tudi kak nenormalen revež, ki gleda svet in razvoj naše narodnosti le iz zračnih višin, se moram tega »poštenjaka« ogniti po Kristovem izreku: Oče odpusti mu, saj ne ve, kaj — blebeče!

Bratom Slovincem pa še enkrat toplo priporočam, naj, ako je kje zemlja na prodaj, kupujejo isto premožnejši domačini! Tujeu pa naj se prodaja le v takem skrajnem slučaju, ko res absolutno ni mogoče obdržati je v do- mači posesti! A še to naj se zgodi le tako, da tujec drago plača!

Fran Kravos.

Nemci v Trstu. Sinoči ob 7. uri je predsednik avstrijskega Lloydja Beeher pri- redil na parniku »Habsburg« diner nemškim častnikom na čast. Dinerja so se udeležili, razun istih, zastopniki vseh tukajšnjih civil- nih in vojaških oblasti in nekaj družih od- ličnjakov. Po obedu je nemškim častnikom in njihovem vladarju nazdravil Lloydov predsednik Beeher, zahvalil pa se je v imenu nemških častnikov major Förster. Za časa dinerja in pozneje je koncertirala godba do- mačega pešpolka, na pomolu S. Carlo pa, ob katerem je bil privezan parnik »Habsburg«, je bilo mnogo radovednega občinstva, ki je

poslušalo godbo in vohalo prijetne dišave raz- nih »pâtés«, »sauces« itd., ki so prihajale iz kuhinje na parniku.

Tistega navdušenja, o katerem je prero- koval »Tr. Tgbl.«, pa nismo opazili abso- lutno nikjer. Občinstvo se po ulicah ravno toliko, ali pa še manje, zanima za nemške vojake, kakor bi se zanimalo in navduševalo, da so prišli semkaj isti Kitajci z dolgimi kitami. No, pa kljub temu trozveza vsem leži globoko, globoko v — želoden, ah, par- don, hoteli smo reči: v sreč!

Poštna stvar. C. kr. poštno in brzo- javno ravnateljstvo nam javlja: V poštne- m prometu z Bolgarijo so nadalje dopuščeni tudi poštni zavitki do 5 kilogramov teže.

Vsled odloka c. k. trgovskega mini- sterstva od 21. avgusta t. l. št. 38638 se naznanja, da se bodo v prihodnje golice za carinske napovedi in duplikati za statistično- carinske napovedi izdajale v velikosti mejna- rodnih poštah spremenic s primerno poprav- ljenim tekstom na močnejšem papirju.

Drobne vesti. Tatvine. Gospod Mi- chael Rosso, kapitan ladije »Virginia«, ki je last g. Nazarija Depangherja iz Kopru, je ovadil na tukajšnji policiji, da mu je na po- molu sv. Karla izginilo deset vreč oglja, ne da bi on vedel, kako in kedar.

Nezgodi. 32-letni Julij Deperis, tr- govski agent, stanujoči v ulici Commerciale št. 7, se je opeknel nevarno z neko tekočino, ki jo je po nesreči prevrnil. Šel je na zdrav- niško postajo, kjer so mu podelili prvo pomoč.

67-letni Gregor Cernovec, stanujoči v ulici del Veltro št. 41, padel je po stopni- cah in dobil več nevarnih ran. — Prepeljali so ga v bolnišnico.

Pretep med očetom in hčerjo. 19-letna Genovefa P., stanujoča s svojim oče- tom Petrom P. v ulici Fabio Severo, sprla se je večeraj z očetom na ulici in sta se na zadnje se pretepla. Došli redar je očeta in hčerko pomiril in odvedel na policijo, kjer sta bila hitro kaznovana, oče na 24 ur, hči pa na 12 ur zapora in sicer z motivacijo, da na javni ulici ni smeti — pretepati se.

Trojčke povila. Gospa A. B., stanujoča v ulici Amalija, je predčvrstjenim povila trojčke. Ta trojčka obstoji iz enega bitja možkega in dveh ženskega spola. Mati in otroci — vse je zdravo. Novorojence bodo krstili na imena: Jelena, Amalija in Danilo. Vsi trije so se rodili v štirih urah.

Okruten gospodar. V nedeljo popoldne je Katarina Primožič, ki je bila v službi pri nekem gospodarju na lesnem trgu, dobila uka. od istega, naj gre na izprehod z jednim njegovih otrok.

Deklica je res šla in gospodar jej je re- kel pred odhodom, naj se ne mudi dolgo, na kar je obljubila, da se vrne kmalu. Ali člo- vek obrača, Bog pa obrne. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Ni še bila dolgo izven hiše, ko se je vili huda ploha. Deklica je bila prisiljena z otrokom vred iskati si zavetja. Tako čaka, da neha dež, se je seveda za- mudila še precej dolgo. Ko je dež ponehal, je hitela domov in je povedala svojemu go- spodarju, kako je bila prisiljena iskati zavetja pred dežjem. Ali vročerkvni gospodar ni hotel niti slišati tega, marveč jo je počel tepsti tako, da je uboga deklica bila prisi- ljena, iskati si zdravniške pomoči. Deklica je to surovo početje svojega gospodarja ovadila policijski oblasti.

Aretovanje. Na pomolu sv. Karla je bil sinoči aretiran 18-letni težak Umberto B., ker je na sumu, da je pred časom neko osebo prav pošteno nabil. Na policiji je tajil, da bi bil on kedar koga natapel...

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 26. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci- vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Manzoni 6, hišna oprava; Rocol 670 in Sv. Mar. Magd. Zgor. 146, hišna oprava in stroj; ulica Molin grande 4, hišna oprava; ulica Conti št. 5, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 20°3, ob 2. uri popoldne 22°3 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 761.5. — Danes plima ob 7.49 predp. in ob 7.35 pop.; oseka ob 1.24 predpoludne in ob 1.55 popoldne.

Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu pri- redi v nedeljo dne 20. oktobra svojo veselico. Toliko naznanje drugim bratskim društvom.

Vesti iz ostale Primorske.

× Kako — zavijajo! V tem listu smo bili poročali, kako je godba c. in kr. vojne mornarice svirala na neki socijalistični veselici razne sramotilke à la Lassè pur... in keko so bili sodrugi kakor pijani od ve- selja ob takem žaljenju naše narodnosti. Dalje je znano, da je posl. Mandić interpeliral v deželnu zboru zaradi tega dogodka. Sedaj pa čujte, kako lažejo in zavijajo! »Il popolo istriano« pravi namreč, da je posl. Mandić zato interpeliral, ker je godba svirala komad — »Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort in Bild«. — Sedaj vemo torej eno več! Po menenju te laško-buržuazijsko-soci- jalistične alejance spada žaljenje nas Sloven- cev v »avstro-ogrsko monarhijo« v besedi in sliki. Nič se ne bomo smeli čuditi torej, ako nam pridejo nekega lepega dne z zagotovitom, da bi bila španjska inkvizicija za Slovane — najliberalnejša institucija v monarhiji Avstro- Ogerski!

Vesti iz Kranjske.

* Delavci v Vevčah groze s štraj- kom, ker je vodstvo vevške papirnice upe- ljalo akordno delo in vsled tega odpustilo nad 80 delavcev in delavk.

* »Russkij Kružok« začne v krat- kem svoje 3. šolsko leto. S poukom se prične v ponedeljek. Odbor je imel svojo sejo večeraj, v sredo ob 8. zvečer v »Nar. kavarni«.

* Samomor. Zastrupil se je v ne- deljo ponoči pri »Zemlaku« v Dobropoljah pri Ilirski Bistrici, znani reški veletržec g. Ivan Lukežič iz Tomina. Urok samomoru je baje neka neozdravljiva bolezen.

Vesti iz Štajerske.

— Iz Vitanja poročajo »Domovini«: Jurij Lampret, doma iznad Fužin, je v noči 15. septembra t. l. ustrelil med tri ponoč- njake, delavce v tvornici za kose, in jih po- škropil s ptičjimi svinčenkami. Udrli so mu v stanovanje ter ga hoteli menda pretepati. Obstreljenci imajo polno svinca v nogah, ki jim otekajo. Sodnija odloči pravico.

— Uravnava Sotla. Sotlino strugo pregleduje že nekaj tednov sem več Hrvat- skih in štajerskih inženjerjev v svrhu uravnjanja. Ob zadnjem deževju je Sotla zopet izstopila in poplavlila mnogo zemlje.

Razne vesti.

Čehi in nemščina. Na predlog načelnika dr. Petaka sklenilo je mestno zastopstvo v Plzinu, da spisov v nemškem jeziku ne bo več sprejemalo in sicer zato, ker se je že večkrat zgodilo, da nemške občine niso ho- tele sprejeti čeških spisov. Tako je prav! Zob za zob!

Naredbe za peteline in pse! Angleži se ne bojé samo Burov, ampak tudi njihovih petelinov. Zapovednik Wigrann je izdal v enem južno-afriških okrajev naredbo, v ka- teri odreja, da v 24 urah ne sme biti v no- beni vasi ni jednega jedinega petelina, ka- teri bi v jutro ali v večer smel kokodakati. Isto tako ba vsaki pes, ki bi se drznil ostati na ulici po 7. uri v večer, brez usmiljenja — ustreljen. — He, ker ne morejo streljati Burov, pa se maščujejo nad — živalimi!

Ogrski minister za madjarski nauk. Novo madjarsko šolsko leto je pričelo sijajno. Mi- nister za nauk Vlassiez (tisti renegat, ki je leta 1895 svojo kandidaturu priporočal v slo- venskim jeziku!) je početkom letošnjega šol- skega leta otvoril 200 novih državnih šol. Te nove šole so odprli večinoma na mejah Ogr- ske v svrhu, da se madjarstvo »obrani od ta- jinstva«!!

Čevljarji v Belemgradu so nedavno temu vsprejeli resolucijo, ki je gotovo do sedaj nena- ven godet, in ne le v Srbiji, ampak na vsem božjem svetu. S to resolucijo so se namreč vsi čevljarji obvezali, da ne bodo za nikogar več delali na upanje. Najhuje so s tem prizadeti nižji uradniki. Humor na stvari pa je, da so usnarji beligradski sklenili soglasno na to, da tudi oni ne bodo dovoljevali kre- dita — čevljarjem!

Kant o ženah. V neki družbi, v kateri je bilo govora tudi o krasnem spolu, izrazil se je nemški močrijan Kant tako le: Žena mora biti kakor ura na zvoniku, to je: točna, a ne kakor ura na zvoniku, to je: ne sme vse taj- nosti govoriti na glas, ona mora biti kakor polž, to je: dobra gospodinja, ali ne kakor polž, ki vse na sebi nosi, kar ima.

Čelo za 80.000 mark. »Corriere di Na- poli« poroča, da je udova grofica Loehis, hči pred kratkim umrlega virtuozna na čelu, Al- freda Piottija, očetov violon čelo prodala be- rolinskemu bankirju Mendelssohnu za — 80.000 mark.

Slov. akad. fer. društvo Sava« je imelo dne 14. t. m. svoj sklepni oz. I. glavni občni zbor. Pozdravivši navzoče, je konstato- val predsednik teh. I. Krsnik sklepčnost ter je na kratko poročal o društvenem delo- vanju v tekočem letu. Podrobnosti posnemamo iz tajniškega poročila, ki se je soglasno odo- brilo: notranje delovanje presega v obče da- leko delovanje na zunaj, in to radi tega, ker se je društvo intenzivno bavilo s svojo pre- osnovo v smislu modernega dijaškega gibanja, katero preosnovo označuje soglasno odobreni društveni program, ki določa: da se raztezaj »Sava« potom novoutemeljenih svojih »po- družnic« črez vso slov. domovino (1), obse- zajoča v sebi vse slov. napredno dijaštvo, — nenapredno, klerikalno dijaštvo v njej nima mesta (2); združuj tako dijaško mladež v ožje občevanje (3), prirejajoča po svojih po- družnicah redne društveniše sestanke (4), ki naj po svojem prostem značaju utrjujejo oz. vsvarjajo ožje vez med preprostim narodom ter t. zv. inteligenco (5). V isto svrhu služi prirejanje ljudskih veselice (6), s katerimi naj se spajajo poljudna predavanja, koja vodi »predavateljski odsek« »Sava« (7). — S tem svojim programom, vprvo s točko (7), stopa torej »Sava« med bojavnike za razvoj slov. naroda.

Da se konečno uredi društveni prokret, izdelal je odbor nov društven »poslovnik« — prvo podlago preosnove —, s katerim uvaja »podružnice«. Poslovnik je občni zbor spre- jel, in se predlože spremenjena »pravila« c. kr. vladi v odobrenje. V zvezi s preosnovo stoji 18 predlogov, ki jih je zbor soglasno sprejel.

Živahno notranje delovanje onemogočilo je za minolo leto večje delovanje na zunaj. (Dalje na četrti strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Velikanska rastava pohištva in
tapečarij. Izvenredno ugodne
cene.
VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo donese srečo.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGE:
Via Tessa, Piazza Rosario št. 2
vokal (šolsko poslopje)
Via Limitanea in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod
ali železnico franko.

MATTONI
GIESSHÜBLER
naravn
skladna klalina

Zato zaznamuje »Sava« le »Savanski večer« 26. sept. 1900 v areni »Nar. Doma«, ki je donesl Prešernovem spomeniku 20 K; »Slovanski ples« 5. jan. 1901 brez prebitka in sodelovanje pri velikonočni Ciril in Metodijski veselici v »Narodnem Domu«, poleg tega vrsto zastopanj.

Vsa poročila je zbor odobril. Odstopajočemu odboru se je dal absolutorij s pohvalo; novovoljeni odbor pa se je sestavil sledeče:

Predsednik: cand. tech. Rudolf Schweitzer; podpreds.: med. Gaber Hočevar; tajnik: phil. Fran Kobal; blagajnik: iur. Fran Černe, namestnika; forest. Odlasek Milko in iur. Pogačnik Štefan. Preglednika: tech. I. Krsnik in med. B. Češark.

Po skoro štiriurni razpravi je predsednik zaključil zborovanje ob 7. uri in pol zvečer.

Brzjavna poročila.

Cesar na lovu.

DUNAJ 25. (B.) Njeg. Vel. cesar se poda dne 29. t. m. na lov v gorovje v Mürzsteg in se povrne dne 3. oktobra. Lova se udeležita tudi princea Leopold in Jurij Bavarski.

Trgovinska politika Zedinjenih držav.

WASHINGTON 24. (B.) Kabinet se je posvetoval danes o reciprocitetnih pogodbah in je sklenil, da je počakati nadaljnje postopanje kongresa. Izvajanja Roosevelta kažejo jasno, da je odločen pristaš reciprocitetnih pogodb.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 25. (B.) Od 16. t. m. je, kakor brzjavlja Kitchener, 29 Burov padlo, 16 je bilo ranjenih in 350 ujetih; 48 Burov se je udalo.

Ministerska kriza na Španjskem.

MADRID 24. (B.) Širi se govorica o ministerski krizi, ker je minister za notranje Varagua izjavil, da sedanje stanje zaklada ne dopušča pomnoženja brodogoja.

Pozor!

Častim si naznati glav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbjena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počeščalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,

trgovec z manufakturnim blagom.

Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!

Svoj k svojim!

Zaloga obuvala

v ulici Riborgo štev. 2.

Pozor okoličani in tukajšnji Slovenci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelane obuvala. Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Lovrenc Vodopivec.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 □ m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti skatli.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov »Vandol«. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

OOOOOOOOOOOOOOOO

Karol Kavšek-a nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedeljskih strojev

Ljubljana

Dunajska cesta št. 16.

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedeljskih strojev, v prvi vrsti mline in preše za sadje in grozdje najboljšega izdelka; potem gepeljne, slamoreznice, mlatilnice, trijerje, čistilnice, pluge (Sistem Sack) in sploh vse stroje za poljedelstvo po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.

Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.

Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

Florijan Gugmayerjev

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

GUGI

kemično suha voda

za izpiranje madežev

Skrivnost kemičnega izpiranja

madežev na oblekah!

V mojem zavodu za kemično pranje na najmanj 10.000 volnenih, baržunastih svilenih oblekah in onih iz Kamarna natančno preskušano odpravi v eni minuti vse madeže vsled olja od bicikljev kakor tudi vse druge olja, masčobe, petrolej kakor tudi maž od vosov, sosebno pa

vsaki madež brez drgnjenja, brez pranja, brez ščetanja odpravi „GUGI“.

Cena steklenici 80 st. Razprodajalci vdobe primeren odbitek.

Glavni zastop za Austro-Ogersko:

Viljem Mocsari

Dunaj, I.

Nibelungengasse št. 11.

V Trstu ga prodaja:

Ignacij Wohl, na borznem trgu 4.

Julij Redersen

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega marmorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Išče se večšega knjigovodjo, ob enem korespondenta,

za kožarsko tovarno. Omenjeni mora biti popolnoma zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v pisavi. Prednost imajo oni, ki so večši v strojarski stroki. Ponudbe naj se pošiljajo na Andreja Jakil tovarnarja v Rupi, pošta Miren pri Gorici.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Člasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe
karna in sladčičarna,
svez kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarn.
„Commercio“ in „Tedesco“
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro štev. 12
priporoča svojo dobro preakrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za
loga zaznovrstnega
pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 zadej c. kr. deželne soduje.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajalnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča (van Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso
ima veliko pekarno in sladčičarno.
Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domač malinovce po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po tovarniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inženirja Živica v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarne Fabris.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebulu iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Novo pekarno in sladčičarno sem odprl
v ulici Molin a vento,
na oglu ulice dei Gradi Vaski dan trikrat frišen kruh od 12 nvč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilen obisk: A. n. t. P a h o r.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnji m 3—
tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mirodnicah, specijalnih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdobi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu.
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejega olja, najfineje testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst.

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo al goud brez aq

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.